

Digitale leskist Poëzie & Harrie Geelen

Les 4: Gedichten en muziek

Lesdoel

De leerlingen ervaren dat poëzie en muziek gevoelens beschrijven en oproepen.
De leerlingen leren zelfgeschreven teksten op een bestaande melodie te laten aansluiten.

Vorbereiding

De leerkracht leest de achtergrondinformatie over 'poëzie en muziek'.
De leerlingen en leerkracht verzamelen liedteksten van hun favoriete artiesten (bij voorkeur Nederlands).

Lesopbouw

Inleiding

Laat een aantal posters zien die de leerlingen na afloop van de vorige les hebben gemaakt. De vorige les ging het om het omzetten van poëzie in beeld. In deze les gaat het om het omzetten van poëzie in muziek.

Liedteksten zijn vaak gedichten op muziek. Lees samen het rijmelement in de liedteksten uit bijvoorbeeld 'Kunt u mij de weg naar Hamelen vertellen, meneer?' (<http://www.hamelen.tv/liedjes.html>). De belangrijkste overeenkomst tussen liedteksten en gedichten is dat ze vaak rijmend zijn. Daarnaast is ritme belangrijk bij beiden. In een gedicht moeten regels 'lekker lopen' en dit is bij muziek hetzelfde geval. Zou een regel niet lekker lopen dan kan hij niet mooi gezongen worden. Om dit te testen nemen we de proef op de som. Zet een stuk van een eenvoudige liedtekst op het bord.

Voorbeeld liedtekst:

DikkertjeDap klom op de trap
's morgens vroeg om kwart over zeven
om de giraf een klontje te geven.
Dag Giraf, zei DikkertjeDap,
weet je, wat ik heb gekregen?
Rode laarsjes voor de regen!
't Is toch niet waar, zei de giraf,
Dikkertje, Dikkertje, ik sta paf.

Vervang een woord in de zin (bv. 'klauterde' i.p.v. 'klom') of voeg een woord toe (bv. 'snel' tussen 'klom' en 'op'). Probeer vervolgens het lied nog een keer te zingen. De verandering is van invloed op het ritme van de zin en dat heeft weer invloed op het zingen, leerlingen zullen struikelen over hun woorden. De melodie/ritme en tekst zijn op elkaar afgestemd.

Kern

Bespreek met de leerlingen wat een musical en een opera is en wat het verschil tussen deze twee is (voor meer informatie zie 'poëzie en muziek' in het algemene gedeelte).

Opera's zijn vaak lastig voor kinderen omdat er moeilijke tekst wordt gebruikt en het vaak over ingewikkelde onderwerpen gaat, ze zijn niet echt voor kinderen geschreven.

Harrie Geelen heeft de opera 'Carmen en ik' bewerkt voor kinderen. De teksten van deze opera zijn allemaal gedichten. Bespreek met de leerlingen de liedteksten, de kenmerken van gedichten hierin.

Een ander voorbeeld is de bewerking door Frank Groothof van de opera 'De Toverfluit' van Mozart. De teksten zijn speels en vrolijk en te begrijpen voor leerlingen. Het is een leuke manier om leerlingen met klassieke muziek in aanraking te laten komen.

Doorloop in deze laatste oefening de verschillende stappen van het schrijven van een gedicht (les 1 en 2). Bespreek met de leerlingen over welk onderwerp ze een gedicht/lied gaan schrijven. Dit kan óf voor de hele groep hetzelfde onderwerp zijn, per groepje of individueel. Doe een associatieoefening zoals besproken in les 2. Kies vervolgens een ritme/melodie waar de tekst op moet passen. Neem een eenvoudige melodie die de leerlingen goed kennen (bijvoorbeeld 'DikkertjeDap'). De leerlingen gaan nu individueel of in groepjes de woorden die zij verzameld hebben in de associatieoefening omzetten naar een gedicht dat lekker loopt op de melodie van het lied.

Slot

Geef de leerlingen ruim de tijd om te werken aan hun gedichten/liedjes.

Het geschreven lied kunnen ze individueel of in groepjes oefenen en voordragen in de klas of voor ouders als afsluiting van het poëzieproject/de kinderboekenweek.

Een extra opdracht kan zijn om de leerlingen zoals in les 3, het zelfgeschreven gedicht/lied te ondersteunen met beelden/tekeningen die de inhoud van het gedicht/lied representeren.

Een algemene afsluiting van het project kan ook het gezamenlijk kijken naar 'Carmen en ik' via <http://po.teleblik.nl/themas/harriegeelen>.

Verwerking

De leerlingen moeten op de website bij 'les 4' de losgeknipte regels van een lied van Harrie Geelen in de juiste volgorde zetten. Als hulpmiddel kunnen ze het lied beluisteren via een link naar een muzikwijzer van de Centrale Discotheek Rotterdam. Wanneer ze dit met goed gevolg doen, verdienen ze (virtueel) het vierde puzzelstukje. Ook dit puzzelstukje verschijnt weer in het kader op de home-pagina.

Om het laatste ontbrekende (vijfde) puzzelstukje te verdienen, moeten de leerlingen op de website het onderdeel 'Maak kennis met Harrie Geelen' goed uitvoeren. In dit onderdeel moeten ze vragen over Harrie Geelen beantwoorden hiermee letters verzamelen. Deze letters samen vormen een woord dat de oplossing is. De juiste oplossing is 'gedicht'. De antwoorden op de vragen vinden de leerlingen op de website, in het Teleblikdossier over Harrie Geelen en de pagina op Muzikwijzer over Harrie Geelen. Alle benodigde links vinden de leerlingen in het onderdeel 'Harrie Geelen'.

Op de website kunnen de leerlingen in de 'oefenvijver' met behulp van een duidelijke structuur oefenen met het zelf maken van gedichten in de verschillende rijmschema's en dichtvormen. De opgeslagen gedichten worden op de het 'virtuele publicatiebord' in het 'bloemenperk' geplaatst waar iedereen ze kan lezen. Ook kunnen de gedichten uitgeprint worden en in de gedichtenboom worden gehangen. Het stimuleert de leerlingen wanneer regelmatig tijd wordt gemaakt om een aantal zelfgeschreven gedichten voor te lezen.